

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Анастасія РАДЧЕНКО

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

У статті представлено важлива роль викладання учителя інтегрованого курсу мистецтва у початковій школі. Характеристика завдань, методики, застосування у практичній діяльності під час освітнього процесу. Особливості підготовки та проведення занять з елементами введення інтеграції (1-4 клас).

Ключові слова: Інтеграція предметів естетичного циклу, НУШ, уроки-вистави, урок-гра, музичні інсценізації, емоційно-почуттєва сфера.

The article presents the important role of the teacher in teaching an integrated art course in elementary school. Characteristics of tasks, methods, application in practical activities during the educational process. Peculiarities of preparing and conducting classes with elements of integration introduction (grades 1-4).

Keywords: Integration of subjects of the aesthetic cycle, NUS, lessons-performances, lesson-game, musical stagings, emotional-sensual sphere.

FEATURES OF INTEGRATED TEACHING ART COURSE IN ELEMENTARY SCHOOL

Anastasia RADCHENKO

На початку 21 століття освіта перетворилася на глобальний фактор розвитку людства. Першочерговим завданням є формування погляду учнів на світ як єдине взаємопов'язане ціле; створення умов для пошуку розв'язання проблем. Це зумовлює пошук нових форм і методів викладання шкільних предметів.

Сьогодні перед школою стоїть завдання розвитку особистості, творчих здібностей школярів, тому і навчання

повинно бути не лише повідомленням нового матеріалу, а швидше виявленням досвіду учнів, їх позицій стосовно тієї чи іншої проблеми. Освітній процес має бути інформативно-розвивальним. У наш час потрібно знайти місце у навчально-виховному процесі предметам естетичного циклу. На нашу думку, одним з оптимальних засобів розв'язання цієї проблеми є інтеграція предметів естетичного циклу.

Нова українська школа (НУШ), об'єднавши зусилля учителів початкових класів, музичного і образотворчого мистецтва, прагне на практиці вирішити ці проблеми. Найбільш оптимальним видом інтеграції, є вивчення однієї теми з точки зору декількох предметів, тому такий урок доцільно провести двом або трьом учителям. Перший учитель розпочинає подачу матеріалу, наступний продовжує вже з точки зору свого предмету. Матеріал подається зі своїми певними прийомами, формами, методами проведення. Результатом роботи на уроці повинно бути досягнення поставленої мети. Отже, у свідомості учнів формується кінцеве уявлення про предмет, подію, тощо .

На інтегрованих уроках учні, слухаючи розповідь учителя, постійно співпрацюють з ним, вступають в діалог. Висловлюють свою думку. Учителі прагнуть розвивати критичне мислення школярів, поважати думку інших, аргументовано відстоювати її, направляти у вірний напрямок. Такі інтегровані уроки добре вчать дітей орієнтуватися у світі творчості, синтезувати знання про різні види мистецтва, спрямовують на розвиток самостійності, ініціативності, створюють умови для подальшого самовдосконалення. У сучасному соціуму розвиток особистості учня є важливою проблемою. Предмети художньо-естетичного циклу: музика, образотворче мистецтво, література, художня культура розвивають почуття гармонії, ритму, звуку, кольору, фантазії, тощо [1; 3].

Музичне мистецтво – це джерело розвитку особистості дитини, зростання духовних, морально-естетичних і творчих цінностей учнів. Навчатися музиці – означає розуміти її через інтонацію, інші види мистецтва: метод цілісної композиції, «партитура запитань», різноманітність і поліфонізм форм практичної роботи. У початковій школі доречно посилити акцент на розвиток емоційно-естетичної чутливості сприймання навколишнього світу, власна творча практика дитини повинна бути основною у роботі з сприйняття музики [2].

Своєю метою при спілкуванні з дітьми ми бачимо пошук сенсу життя та себе у ньому. У цьому віці особливої уваги потребує поглиблення власного характеру сприймання та самостійного мислення. Вчитель повинен добре знати індивідуально-психологічні особливості дітей з якими працює. Доречно використовувати різноманітні форми проведення уроків: уроки-вистави. Ця форма проведення подобається і запам'ятовується учням, дає змогу проявити акторські здібності, вміння імпровізувати, учень обирає роль, виготовляє костюм. Вчитель виступає у ролі режисера, психолога, співрозмовника, порадики. Прикладом таких уроків може бути урок у 2 класі – інсценізація опери М. Ковалю «Вовк і семеро козенят», тощо. Урок-гра, наприклад, допомагає закріпити навчальний матеріал, сприяє розширенню знань з музичного мистецтва, розвиває творчі здібності учнів. На практиці використовуються уроки-ігри: «Відгадай, мелодію!», «Два рояля», «Сім нот», «Співаємо караоке». Також доречно використовувати ігрові моменти при розучуванні пісень. Це музичні інсценівки. Наприклад, пісенька «По гриби» («Через міст перейти треба нам малята, по гриби в лісі назбирати»). Діти у формі гри із застосування інсценізації краще запам'ятовують слова пісні, вільно і впевнено імпровізують, орієнтуються у нестандартних ситуаціях.

У 3-4 класах використані цикли пізнавальних ігор: «Це треба знати!», «Що? Де? Коли?». Діти пізнають нову інформацію, збагачують набутий багаж знань. Творчі завдання – це здатність дітей проникнути у музичне мистецтво. Тут бажано використати репродукції картин, малюнки самих учнів, картки із творчими завданнями, художні фотографії. Для більшої зацікавленості школярів, залучення їх до активної співпраці, у своїй роботі, застосовані такі форми роботи: проведення естетичних класних годин (для 1-4 класів): «Барвінкові очі дитинства», години мистецтва у групах продовженого дня: «Незгасаючі зірки Полтавщини», «Рідкісні народні інструменти», музичні свята, естетичний курс для батьків: «Звітні концерти», «Батьківська конференція».

У процесі навчання учні формують свій художній смак, розвивають всі види музичного слуху, пам'яті, набувають музичних знань, вокально-хорових навичок і вмінь.

Логічна послідовність усіх компонентів уроку забезпечує систематичний музично-хоровий розвиток учнів. Урок повинен

бути цілісним, неподільним на частини процесом музикування, цікавим, захоплюючим, який має свою «драматургію», свою логіку, свій розвиток, свою емоційну лінію [3; 4].

Для зацікавлення можна ввести у заняття елемент гри, імпровізації, стимулюючи учнів до створення коротких сценок, діалогів, ігор. Але з розрахунком на те, щоб це не було нецікавим елементом уроку, а було навпаки пізнавально, і дітям хотілося продовжити вивчення на наступному уроці. Наприклад, розпитую про домашні і позашкільні справи, про родину, друзів (діти, як правило, люблять поділитися новинами, своїми якимось цікавими справами), цим самим відбувається зближення, колективізм класу, групи дітей. Це значною мірою впливає на стосунки дітей і учителя, повагу до нього, розуміння, підтримку, якщо цього вимагають якісь обставини.

Світ мистецтва, в тому числі і музичного, надзвичайно багатий, складний і різноманітний. Він має надзвичайний вплив на емоційну та інтелектуальну сферу людини. Відтак, мистецтво виступає джерелом цілісного виховання духовного світу особистості, цінних світоглядних орієнтацій, художньо-творчого розвитку, а не лише засобом художнього чи естетичного виховання.

Виходячи з цього, можна користуватися програмами, зміст яких спрямований на формування у свідомості учнів цілісної картини культурного простору, особистісно-чіткого ставлення до мистецтва, розуміння специфіки художньо-образної мови різних його видів, на розвиток емоційно-почуттєвої сфери, асоціативно-образного мислення, якостей творчої особистості та потреби у художньо-творчій діяльності.

І останнє, на чому б я хотіла зауважити: що саме перше, початкове ставлення здобувачів освіти до мистецтва прекрасного, духовного багатства кожної людини залежить від учителя, який би предмет він не викладав. Кінцевою метою діяльності учителя є формування в учнів системи естетичних цінностей, виховання потреби у духовному самовдосконаленню, самоосвіті, поглибленню і зміцненню набутих знань, збереженню і переданню нащадкам досвіду і неоцінених скарбів людства. Потрібно пам'ятати про наступне покоління, якому жити і творити своє майбутнє у такий непростий час, тому ми повинні передати учням всі свої знання, навчити їх мудрості, любові і поваги до оточуючих себе людей.

Отже, майбутнє в руках учителів, тому потрібно прививати все хороше і добре дітям зі школи. У цьому, на нашу думку, і є найголовніше завдання учителя перед батьками, суспільством, державою в цілому.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Інтеграція як освітня перспектива. *Початкова школа*. 2002. № 5. С. 5–6.
2. Луцик Д. Проблема інтеграції навчально-виховного процесу в початкових класах, шляхи її розв'язання. *Шляхи інтеграції навчально-виховної роботи в початкових класах*: Мат. Всеукр. наук.-практ. конф. Дрогобич, 1996. С. 5–8.
3. Мистецтво : особливості викладання в початковій школі : навчально-методичний посібник / автор-уклад. В. П. Мартинова. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 111 с.
4. Пометун О., Пироженко С. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. К.: А. С. К. 2004. 192 с.